

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

26.3.2009

B6-0169/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

nõukogu ja komisjoni avalduste alusel

vastavalt kodukorra artikli 103 lõikele 2

Esitaja(d): Gisela Kallenbach, László Tőkés ja Milan Horáček

fraktsiooni Verts/ALE nimel

Euroopa südametunnistus ja totalitarism

Euroopa Parlamendi resolutsioon Euroopa südametunnistuse ja totalitarismi kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma arvukaid varasemaid resolutsioone demokraatia ning põhiõiguste ja -vabaduste austamise kohta, sealhulgas 11. mai 2005. aasta resolutsiooni Euroopa tuleviku kohta kuuskümmend aastat pärast Teist maailmasõda,¹ 23. oktoobri 2008. aasta resolutsiooni holodomori mälestamise kohta² ja 15. jaanuari 2009. aasta resolutsiooni Srebrenica kohta³,
 - võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu artikleid 6 ja 7;
 - võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat;
 - võttes arvesse nõukogu 28. novembri 2008. aasta raamotsust 2008/913/JSK teatud rassismi ja ksenofoobia vormide ja ilmingute vastu võitlemise kohta kriminaalõiguse vahenditega⁴;
 - võttes arvesse 3. juuni 2008. aasta Praha deklaratsiooni Euroopa südametunnistuse ja kommunismi kohta;
 - võttes arvesse kodukorra artikli 103 lõiget 2,
- A. arvestades, et Euroopa traagilise mineviku mälestust tuleb hoida elus, et avaldada austust ohvritele, mõista hukka kuritegude toimepanijad ning panna alus tõel ja mälestusel põhinevale leppimisele;
- B. arvestades, et algusest peale on Euroopa integratsioon olnud vastus kannatustele, mida põhjustasid kaks maailmasõda ja natside hirmuvalitsus, mis tõi kaasa holokausti, ning totalitaarsete ja ebademokraatlike kommunistlike režiimide laienemisele Kesk- ja Ida-Euroopas, samuti on see olnud viis ületada sügavad lõhed ja vaenulikkus Euroopas koostöö ja integratsiooni abil ning lõpetada sõda ja kindlustada demokraatiat Euroopas;
- C. arvestades, et Euroopa integratsiooniprotsess on olnud edukas ja selle tulemusel on sündinud Euroopa Liit, mis hõlmab Kesk- ja Ida-Euroopa riike, kes elasid Teise maailmasõja lõpust kuni 1990. aastate alguseni kommunistlike režiimide all, ning arvestades, et Kreeka, Hispaania ja Portugali varasem ühinemine aitas kindlustada demokraatiat Lõuna-Euroopas,
- D. arvestades, et Euroopa Liidu rajamise peamine eesmärk on tagada põhiõiguste ja õigusriigi põhimõtte austamine tulevikus, ning arvestades, et asjakohased mehhanismid

¹ ELT C 92 E, 20.4.2006, lk 114.

² Vastuvõetud tekstid: P6_TA(2008)0523.

³ Vastuvõetud tekstid: P6_TA(2009)0028.

⁴ ELT L 328, 6.12.2008, lk 55.

selle eesmärgi saavutamiseks on sätestatud Euroopa Liidu lepingu artiklites 6 ja 7;

- E. arvestades, et ohvrite jaoks ei ole vahet, milline režiim ja mis põhjusel võttis neilt vabaduse, piinas neid või mõrvas nad,
1. avaldab austust kõikidele totalitaarsete ja ebademokraatlike režiimide ohvritele Euroopas ning nendele, kes võitlesid hirmuvalitsuse ja rõhumise vastu;
 2. märgib, et kõik need režiimid pidasid riigipoolset vägivalda vastuvõetavaks, eelistatud ja tõhusaks abinõuks säilitada täielik kontroll oma kodanike üle; tuletab meelde, et need režiimid kasutasid sageli äärmuslikke terrorivorme ning lämmatasid kõik kodaniku- ja inimvabadused, alustasid agressiivseid sõdasid ning oma ideoloogia lahutamatu osana hävitasid, purustasid ja sandistasid terveid rahvaid ja elanikerühmi rassilistel, sotsiaalsetel ja poliitilistel põhjustel ning seetõttu tuleks neid pidada 20. sajandi peamiseks moraalseks, poliitiliseks ja sotsiaalseks katastroofiks;
 3. kinnitab pühendumist rahumeelsele ja jõukale Euroopale, mis rajaneb inimväärikuse, vabaduse, demokraatia, võrdsuse, õigusriigi põhimõtte ja inimõiguste austamise väärtustel;
 4. rõhutab, kui tähtis on hoida mineviku mälestust elus, sest ilma mälestuseta ei saa olla leppimist; kinnitab veel kord oma ühtset vastuseisu igasugusele totalitaarsele valitsemiskorrale, olenemata selle ideoloogilisest taustast;
 5. tuletab meelde, et viimased genotsiidiaktid ja inimsusevastased kuriteod Euroopas toimusid alles 1995. aasta juulis ning et ebademokraatlike, ksenofoobsete, autoritaarsete või totalitaarsete ideede ja suunitluste vastu võitlemiseks on vaja pidevalt valvsust;
 6. rõhutab, et selleks, et suurendada Euroopa teadlikkust totalitaarsete ja ebademokraatlike režiimide toimepandud kuritegudest, tuleb toetada Euroopa rahutut minevikku tõendavate dokumentide ja tunnistuste säilimist, sest ilma mäletamiseta ei saa olla leppimist;
 7. kutsub sellega seoses nõukogu ja komisjoni üles toetama ja kaitsma selliste valitsusväliste organisatsioonide tegevust, kes uurivad ja koguvad aktiivselt stalinismi perioodil toime pandud kuritegudega seotud dokumente, näiteks Memorial Venemaa Föderatsioonis;
 8. peab kahetsusväärseks, et 20 aastat pärast Kesk- ja Ida-Euroopa kommunistlike režiimide kokkuvarisemist piiratakse mõnes liikmesriigis ikka veel liigselt juurdepääsu dokumentidele, millel on mõne inimese jaoks isiklik tähtsus või mida vajatakse teadusliku uurimistöö tegemiseks; nõuab, et kõikides liikmesriikides tehtaks tõelisi jõupingutusi arhiivide, sealhulgas endiste sisejulgeolekuteenistuste, salapolitsei ja luureteenistuste arhiivide avamiseks;
 9. mõistab kindlalt ja ühemõtteliselt hukka inimsusevastased kuriteod ja rasked inimõiguste rikkumised, mille totalitaarsed kommunistlikud režiimid toime panid; avaldab nimetatud kuritegude ohvritele ja nende pereliikmetele kaastunnet, mõistab ja tunnistab nende kannatusi;
 10. kuulutab, et Euroopa integratsioon kui rahu ja leppimise mudel kujutab endast Euroopa

rahvaste vaba valikut tegutseda ühise tuleviku nimel ning et Euroopa Liidul on eriline vastutus edendada ja kaitsta demokraatiat, inimõiguste austamist ja õigusriigi põhimõtet nii Euroopa Liidus kui ka väljaspool;

11. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema veelgi rohkem jõupingutusi, et jõuda Euroopa ajaloo ühise mõistmiseni ja rõhutada Euroopa integratsiooni ajaloolist saavutust ning ilmset kontrasti traagilise mineviku ja täna Euroopa Liidus valitseva rahumeelse ja demokraatliku ühiskonnakorra vahel;
12. usub, et ajaloomälu asjakohaseks säilitamiseks on vajalik ja vältimatu hinnata Euroopa ajalugu põhjalikult ümber ning tunnistada kogu Euroopas tänapäevase Euroopa kõiki ajalooaspekte, see tugevdab Euroopa integratsiooni, kuna paremat tulevikku saab rajada ainult siis, kui mõistetakse paremini ühist minevikku, ja aitab ka kõrvaldada totalitaarsete režiimide taastekkimise võimaluse;
13. nõuab, et kogu Euroopas kuulutataks välja kõikide totalitaarsete ja autoritaarsete režiimide ohvrite mälestamise päev, mida tähistatakse väärikalt ja erapooletult, ning kutsub kõiki ELi riikide valitsusi tähistama 23. augustil, päeval, mil 1939. aastal kirjutati alla Molotov-Ribbentropi pakt, natsismi ja stalinismi ohvrite mälestamise päeva;
14. kordab oma järjekindlat toetust tugevdatud rahvusvahelisele õigusemõistmisele, eriti Rahvusvahelise Kohtu ja Rahvusvahelise Kriminaalkohtu väärtuslikule tööle;
15. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide parlamentidele, kandidaatriikide valitsustele ja parlamentidele, Euroopa Liiduga assotsieerunud riikide valitsustele ja parlamentidele ning Euroopa Nõukogu liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele.